

Lesarabrøv

Javnaðarflokkurin hevur sett seg uttanfyri at lúnast

Tá tjóðveldisflokkurin, javnaðarflokkurin og fólkaflokkurin skipaðu landsstýri á sinni, var eg persónliga fegin um hetta, tí hetta var ongantíð roynt áður, og vón var nú fyrri, at okkurt fór at henda á sjálfstýrissleið, eftir at sjálfstýrisslandsstýrið í sekretariatinum hevði sviðið, hvat sjálfstýri viðviki.

Tað vísti seg eisini, at tey seks árin hesir flokkar vóru í samgongu, gekk framá. Fleiri máløki vóru yvirtikin, samstundis sum umsitingin av øðrum málum kom á fýroyskar hendur.

Hyggja vit hvat fer fram í hesum flokki í dag, mugu vit við sorg sanna, at her er vent í holuni - serliga eftir at Marita Petersen legði frá sær. Hetta landsstýrið hevur sett sær fyrri at samráðast við danir um fullveldi. At sambandsflokkurin skuldi verða so hart ímóti, høvdu fá roknað við. Tí í fleiri ár hevur hann meyllað um eina sjálfstýrisslóg, uttan at vit hava fingið nakað at vita um, hvat hon inniheldur. Jú teir siga seg at kunna ganga heilt at loysingini. Flokkurin hevur eisini reypað sær av, at einki hevði verið komið á sjálfstýrissleið uttan við javnaðarflokkinum, og kann tað væl eisini vera so. Tí er tað í dag so óskiljandi,

hvat hesin flokkur vil, ella hví hann nú hevur fingið kaldar fótur. Flokkurin hevur lagt uppskot sítt fram fleiri ferðir, uttan at tað hevur vunnið frama. Tá so landsstýrið legði sítt uppskot fram um fullveldi, vildi hann ikki góðtaka hesa meining, og gróv "lík" sítt um sjálfstýrisslóg upp aftur og royndi at blása nýtt lív í tað. Úrslitið kenna vit ídag.

Ein skuldi trúð, at teir stóðu opinir, so tað var lag á manni at samansjóva teirra uppskot við uppskot landsstýrisins, men hetta var av ongum. Helst hava teir ongantíð havt nakað liðugt seymað uppskot, men einans brúkt hetta til at tekkjast veljarum við. Teir fóru jú á val, og góvu veljarum tað fátan, at flokkurin hevði lagt seg munandi á sjálfstýrisslóg, og gav hetta eisini bonus. Stuttligt hevði verið nú at gjørt eina nýggja kanning av, hvat veljarar floksins høvdu sagt í dag! Leiddari floksins hevði helst sagt, at teir ikki høvdu skilt spurningin. Tað kemur mær fyrri, sum at hann heldur øll vera minni begávað, sum ikki hava somu meining sum hann. Samstundis leggur hann øll onnur undir ikki at góðtaka, at hann hevur eina aðra meining.

Jóannes kastar øllum fyrri, sum ikki eru samd við honum, at tey ikki vilja góðtaka at hann hevur aðra meining, men um vit kanna eftir, er tað helst tað øvuga. At aðrar meiningar ikki verða toldar í flokkinum, kenna vit best frá Tvøroyrar Býráð, har "grindin" gongur í tveimum bólkum.

Tá síðsta veljarakanningin varð almannakunngjørd, var sambandsflokkurin so at sær komin, at hann tók hana til eftirtektar, meðan javnaðarflokkurin ikki vildi góðtaka hana. Føroyingurin varð niðurgjørdur av formanninum, sum helt føroyingar verða býttar, hóast hann ikki brúkti hesi orðini, so lá tað í teimum, tí tey vistu ikki hvat tey høvdu atkvøtt fyrri og vóru villeidd. Aftur her siggja vit, at tað ikki verður tolt, um ein hevur eina aðra áskoðan, enn leiðslan í javnaðarflokkinum. Hetta minnir meg um, tá val verða hildin í onkrum einareðislandi og leiðari tess tapir. Tá verður valið altíð skírt órættvíst og at valsvik hevur verið framt.

Fyrri einans einum hálvum ári síðani ella so, skrivandi lögtingsmaður floksins fyrri Norðoyggjar ógvuliga hvassorðaðar og beinraknar greinar í Sosialinum ímóti dønnum og framferð teirra

í móti okkum. Bráðliga helt henda greinskriving uppat. Vit fingi vitjan av Poul Nyrup Rasmussen, alt varð so eviga deiligt, og síðani misti Vilhelm pening á góvði og hann varð ikki funnin aftur. Helst hevur hann fingið munurkur frá Jóannesi og Nyrup.

Tað er eyðsýnt, at flokkurin gongur í tveimum - tey sum ynskja meira sjálfstýri og so Jóanesar/Nyrupsar vøngur, sum ynskja tað svarta samband. Jóannes hevur meyllað um, at tjóðveldismenn vilja sleppa upp á eina trappu at proklamera loysingina. Hvar henda trappan er, og hví tað skal verða á onkrari trappu í Havn, skilji eg ikki. Kanska er tað trappan í Tinganesi, sum hann hevur rent høvdið ímóti, áðrenn Edmund stongdi kjallaran. Tað má verða hagi hansara trappukompleks stavar.

At flokkurin eisini hevur eina ringa samvitsku fyrri mistøk síni í farnu tíð, sást best, nú grundleggjari floksins hevði 100 ára føðingardag. Nakrir av trúgvu floksfólgunum, sum høvdu havt eina aðra áskoðan tá, enn aðrir ráðandi í flokkinum, vóru útblakaðir, varð bara tagdur burtur. Ístaðin keyptu teir abbasen hansara, sum býr í Vestmanna,

og fingi borið so í bandi, at hann varð valdur inn á ting. Mær vitandi var hesin, sum áður var skúlaflakslagi og leikbróður mín, ramur loysingarmaður. Áður las eg altíð greinar hansara við størum áhuga, um ymiskar samfelagsspurningar. Ídag havi eg ringt við at taka mannin í álvara. Meira skilgøður tyktist floksfelagi hansara at vera tað kvøldið, sjónvarpið tosaði við hann, tann dagin hann fylti 100 ár. Mangt broytist á mannsins ævi.

Á veljarafundi í Sumba, spurdi undirritaði Jóannes Eidesgaard um tær hótanir Atli Dam setti fram móti dønnum, tá Poul Nyrup Rasmussen kravdi at DONG skuldi nevast við framfjárrætti í avtaluni millum føroyingar og danir, um tær vóru tómar, har hann lovaði at avvikla heimastýrisslógina eftir 10 árum. Tá legði hann dent á, at hetta var meint í ramasta álvara. Eg spyrji tí, at um teir meintu tað tá, at avvikla heimastýrisslógina eftir 10 árum, hví so ikki, sum ætlani nú er eftir 15-20 árum? Hvar er logikkurin?

Síðani Vilhelm fekk skrivi- og meiningssforboð frá Jóannesi og Poul Nyrupi, er hann útskiftur við annan propagandagreinsskrivara úr Fuglafirði. Makan til svartskygdan og konservativan mann havi eg tí ikki kent áður. Ikki eingang í sambandsflokkinum finnast ein slíkur, burtarsæð frá bangna vágatingmanninum. Vit minnast greinar hansara undan valinum. Tær vóru fullar av ósannekanum og reingjan av veruleikanum. Hetta heldur áfram ídag.

Maðurin sigst at vera lærari, men sjálvur hevði eg hugsað meg fleiri ferðir um, áðrenn eg lat míni børn upp í hendurnar á einum slíkum!

Eftir valniðurlagið hjá javnaðarflokkinum í 1994 skrivaði ein journalistur, sum er limur í flokkinum, og fanst at tí arrogansu, sum hevði sett dóm sín á flokk, og vísti hann á hvørjar avleiðingar hetta hevði fingið. Hyggur ein at flokkinum ídag og leiðslu hans, sprikir henda arrogansan fram aftur sum ongantíð fyrr.

Flokkurin er komin út á ein skráa, takkað verði leiðara hansara, sum hevur sett seg uttanfyri at lúnast, helst tí at dreymur hansara at gerast lögmaður ikki varð uppfyllt, og hevur hann sett seg sjálvan í skammikrók. Tað fer at taka langa tíð hjá flokkinum at bygja eitt álít upp aftur, har veljarar og aðrir politikarar kunnu hava álít á honum. Spurningurin er nú tann, um hann ikki hevur skrivandi seg sjálvan einaferð með alla.

Øll væntaðu sær nógva leiðara floksins, tá hann trein inn á politiska leikpallin, og væntaðu øll sær nógva av honum. Tað er einki at ivast í, at evnini eru til staðar, og at hann kundi verið ein góður politikari, hann sum áður stóð so stinnur og setti floksfólgunum sínum á fólkatingi stólin fyrri húrðina, hóknáði undir trýstinum, men sum stóðan nú er, er hann dumpaður við einum buldri.

Kai Vágfjall

Marjus Dam, arvtakarinn hjá Alfred Hitchcock og Agathu Christie!

Alt síðani Alfred Hitchcock og Agatha Christie lögdu árammar inn síðst í sjeytiárunum og fyrst í áttatiárunum hevur alheimurin biðað eftir arvtakaranum hjá hesum báðum. Og í apríl í ár bleiv hann funnin!

Tá ið undirritaði vitjaði enska strandarbyin Torquay í apríl 1990 beyðst høvi at vitja heimið hjá Agathu Christie, ið har var lýst savn at vera. Ikki var tað frítt, at dæmin av ótta hviðist yvir hesum staðið. Við blandaðum kenslum mátti ein bert staðfesta, at neyvan komu tvey aftur, ið dugdu eins væl at leypa ótta á fólk og skapa ræðumyndir, sum ensku meistarnir Agatha Christie og Alfred Hitchcock og tó.

A star is born

Í apríl í ár, júst átta ár aftaná hesar sveimandi tankar, er arvtakarinn hjá Christie og Hitchcock funnin! Tað var vorðið, sum at fáa sterkan heilivág tá nývaldi tingmaðurin legði út í bløðum aftaná liðugt lögtingsval. Nakkað so myrkt og ræðandi sum

ein undirsjóvartunnill var reseptin, ið hevði borið Doctor Dam inn á ting.

Og so kom tað skrivliga tilfarið vellið; dimmir metaforar, leikandi retorikkur og sittrandi ræðsla. Hárini gerast til glerpípur, tá Marjus so meistarliga loypir ótta á ein. Í 20 ár hevur alheimurin biðað eftir hesum - a star is born!

Men sum er, eru tað bert vit, ið búleikast her á landi, ið kunnu fáa henda spenningsin við. Harniligt er at tingið skal missa eina stóra persónligheit, og vágafólk ein góðan kommunulekna, men alheimurin má fáa lut í hesum ræðsluskalskapi.

Filmshandrit

Marjus má sleppa at royna seg, filmsframleiðarar í Hollywood mangla góðar

ræðusøgur, so tað er bara at halda seg framat og skriva filmshandrit. Ein kann longu nú ímynda sær ymisk filmsheiti á enskum: »A parasite on a foreign budget«, »Darkness all over«, »Sowing disbelief«, »Spending the dunes money«, »Homerule forever«, »No changes or die!«, »Kill the selfrespeck«, »Doctor Dam and Mister Hyde«, »Rule and selfrule«.

Og øll høvdu vit verið naglabitn í kynmyndahøllini, men spurningurin er, hvussu nógvar ræðlusøgur vit klára afturat teimum, ið longu eru komnar frá »Gysets mester nr. 3« Marjus Dam.

Vit biða við ótta og bivan - og meiri spennin.

Heri Á. Simonsen

Danmark-Føroyar og ST-dagurin

24. oktober eru 50 ár, síðani ST varð sett á stovn. Danmark var eitt av londunum, ið var við til at stovna ST í 1948.

ST-samtyktin, frá sarna árið, áleggur limalöndunum at boða felagskapi- num frá, um tey verða av sjálfvildugum londum og fólki.

Føroyingar eru lík til
Eftir hesi samtykt hevur Danmark skyldu til, at skráseta okkum føroyingar, sum eitt fólk í ST.

Hóast vit hava fyrirteytir, ið skulu til, egði mál, egna mentan og søgu, so hevur Danmark í 50 ár, skákað sær undan hesi skyldu.

Grønlandingar eru til
Danir hava tó skrásett grønlandingar sum eitt fólk í ST, og tað áttu teir sjálvandi at gera, men hví ikki eisini okkum føroyingar?

Onkur hevur nevnt, at av tí, at so stórir munur er á útsjónd og máli hjá grønlandingum og dønnum, so ber teimum ikki til at dylja, at grønlandingar eru eitt annað fólk.

Henda framferð dana móti okkum føroyingum, má sigast at vera tekin um stórveldakenslur og visir

stórveldaatburð av lítila landinum Danmark móti minna landinum Føroyar.

ST-skyldur

Eftir ST-samtyktini hava lond sum Danmark, skyldu til at tryggja framgongd á mentunarliga-, politiska-, fíggarliga-, sosiala og útbúgvingarøkinum, í londunum tey verða av.

Eisini skulu tey stuðla londunum í at fáa sjálfstýri og enná loysing, um fólk ið í »hjálandinum« ynskja tað.

Vóru vit skrásett, sum eitt fólk, hevði Danmark skyldu til hvørt ár, at givið ST frágreiðing um, hvussu stóðan er á áðurnevndu øki í Føroyum.

Teir láta sum oinki

Danskir professarar og aðrir lærdir menn í Danmark skriva síðu upp og síðu niður um, at vit hava eina serliga stóðu í danska ríkinum. Í Føroyum hava vit í løtuni eitt landsstýri við parlamentariskum meiriluta, ið arbeidir við at seta fullveldi á stovn.

Hóast hetta, so røskist einki fyrri, at leiðandi politikararnir í Danmark taka í álvara tær skyldur, teir eftir ST-samtyktini hava móti okkum føroyingum.

Mere læsrivelse - mindre penge

Hesi orð hjá danska forsætisráðharranum Poul Nyrup Rasmussen eru tekin um primitivan valdspolitik. Tann, ið hevur pening, skal ráða yvir tí, ið hevur minni pening.

Hesin hugburður ber ikki brá av fólkaraðisligari sosialismu, sum skuldi verið aðalmerkið hjá einum framkommum javnaðarflokki.

Orðini hjá Poul Nyrup hava til enamáls at ræða okkum, so vit ikki atkvøða fyrri fullveldisrættini, og at bílla okkum inn, at vit ikki eru fýr fyrri at fæða okkum sjálvi.

Verri enn stóðan var fyrst í 90'um, verður hon ikki aftur. Tá varð ein stórir partur av Føroya Fólki, eftir boðum úr Danmark, ríkin av landinum.

Sum er, fer helvtin av blokkinum aftur til Danmarkar í rentu, so í veruleikanum er tað bert ein hálvur flokkur, Nyrup hevur at hotta okkum við, um vit lata okkum hotta av slíkari stórvelda framferð.

Alis Jacobsen
Haldarsvik